GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2020 m. birželio 4 d.[1]

**Byla C-514/19**

**Union des industries de la protection des plantes**
**prieš**
**Premier ministre ir kt.**

(*Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Žemės ūkis – Aplinka – Reglamentas (ES) Nr. 1107/2009 – Augalų apsaugos produktų pateikimas rinkai – Valstybės narės neatidėliotinos priemonės teisėtumas – Neonikotinoidai – Bičių apsauga – Oficialus pranešimas apie susirūpinimą – Direktyva (ES) 2015/1535 – Informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarka – Lojalus bendradarbiavimas – Komisijos apsaugos priemonės“

## I. Įžanga

1. Augalų apsaugos reglamentu[2] suderinama veikliųjų medžiagų ir augalų apsaugos produktų autorizavimo Europos Sąjungoje tvarka. Vis dėlto valstybėms narėms leidžiama imtis vienašališkų apsaugos priemonių, jeigu jos prieš tai išreiškia Komisijai susirūpinimą dėl kurios nors veikliosios medžiagos ir jeigu Komisija nesiima apsaugos priemonių.

2. Nagrinėjamoje byloje reikia išsiaiškinti, kada atitinkamas pranešimas Komisijai laikytinas susirūpinimo išreiškimu. Prancūzija nagrinėjamu atveju nusiuntė Komisijai formalų pranešimą pagal Direktyvą dėl informacijos teikimo[3], tačiau jame aiškiai nenurodė, kad remiasi Augalų apsaugos reglamento saugumo sąlyga. Be to, reikia išnagrinėti, kokius reikalavimus turi atitikti Komisijos priemonės tam, kad užkirstų kelią valstybėms narėms imtis nacionalinių apsaugos priemonių.

1 Originalo kalba: vokiečių.

2 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009, p. 1). Šiuo metu jau įsigalioję pakeitimai prašymui priimti prejudicinį sprendimą neturi reikšmės.

3 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarka (OL L 241, 2015, p. 1, klaidų ištaisymas OL L 257, 2016, p. 17).

## II. Teisinis pagrindas

### *A. Sąjungos teisė*

#### *1. Augalų apsaugos reglamentas*

3. Augalų apsaugos reglamentas buvo priimtas remiantis EB sutarties 37 straipsnio 2 dalimi, 95 straipsniu ir 152 straipsnio 4 dalies b punktu. Tai yra bendros žemės ūkio ir žuvininkystės politikos (dabar – SESV 41 straipsnis), vidaus rinkos (dabar – SESV 114 straipsnis) ir priemonių veterinarijos ir fitosanitarijos srityse, kuriomis tiesiogiai siekiama apsaugoti visuomenės sveikatą (dabar – SESV 168 straipsnio 4 dalies b punktas), teisiniai pagrindai.

4. SESV 114 straipsnio 10 dalyje numatyta, kad „atitinkamais atvejais suderinimo priemonės apima saugumo sąlygą, leidžiančią valstybėms narėms dėl vienos ar keleto neekonominių priežasčių, numatytų Sutarties 36 straipsnyje, taikyti laikinąsias priemones, kurioms taikoma Sąjungos teisėje numatyta kontrolės procedūra“.

5. Pagal Augalų apsaugos reglamento 13 ir 79 straipsnius *Komisija* kartu su iš valstybių narių atstovų sudarytu komitetu sprendžia dėl *veikliųjų medžiagų* patvirtinimo.

6. Augalų apsaugos reglamento 4 straipsnyje nustatyti veikliųjų medžiagų patvirtinimo kriterijai, kurių esmė yra ta, kad patvirtintos gali būti tik tos veikliosios medžiagos, kurios neturi nei jokio kenksmingo poveikio žmonių sveikatai, nei jokio nepriimtino poveikio aplinkai.

7. Augalų apsaugos reglamento 6 straipsnyje numatyta, kad veikliųjų medžiagų patvirtinimui gali būti taikomos įvairios sąlygos ir apribojimai. Augalų apsaugos reglamento 14 ir paskesni straipsniai reglamentuoja veikliosios medžiagos patvirtinimo atnaujinimą, 21 straipsnis – patvirtinimo peržiūrą.

8. Pagal Augalų apsaugos reglamento 28 ir paskesnius straipsnius *valstybės narės*, remdamosi patvirtintomis veikliosiomis medžiagomis, autorizuoja *augalų apsaugos produktus* savo teritorijoje. Augalų apsaugos reglamento 36 straipsnio 3 dalyje valstybėms narėms leidžiama rizikos mažinimo sumetimais apriboti augalų apsaugos produktų naudojimą arba atsisakyti juos autorizuoti, ypač tuo atveju, jei valstybei narei rūpi klausimai, susiję su žmonių ar gyvūnų sveikata arba aplinka.

9. Augalų apsaugos reglamento 49 straipsnyje įtvirtintos specialios nuostatos, reglamentuojančios beicuotų sėklų pateikimą rinkai. 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės nedraudžia pateikti rinkai arba naudoti sėklų, beicuotų augalų apsaugos produktais, kurie autorizuoti taip naudoti bent vienoje valstybėje narėje. Jeigu kyla realus susirūpinimas, Komisija pagal 69 straipsnyje nurodytą procedūrą gali leisti nukrypti nuo šios normos. Taikomi ir 70 bei 71 straipsniai.

10. Nepriklausomai nuo šios nuorodos, Augalų apsaugos reglamento 69–71 straipsniai Komisijai ir valstybėms narėms leidžia imtis neatidėliotinų priemonių.

11. Augalų apsaugos reglamento 69 straipsnyje reglamentuojamos Komisijos neatidėliotinos priemonės:

„Jei akivaizdu, kad dėl patvirtintos veikliosios medžiagos, apsauginės medžiagos, sinergiklio ar koformulianto arba pagal šį reglamentą autorizuoto augalų apsaugos produkto gali atsirasti didelė rizika žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai ir atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) taikomų priemonių nepakanka, kad tokia rizika būtų tinkamai įveikta, Komisijos iniciatyva arba valstybės narės

prašymu 79 straipsnio 3 dalyje nurodyta tvarka nedelsiant imamasi priemonių tokios medžiagos ar produkto naudojimui ir (arba) prekybai apriboti arba uždrausti. Prieš imdamasi tokių priemonių Komisija išnagrinėja įrodymus ir gali paprašyti Tarnybos pateikti nuomonę. Komisija gali nustatyti terminą tokiai nuomonei pateikti.“

12. Pagal Augalų apsaugos reglamento 70 straipsnį Komisija ypatingos skubos atvejais gali laikinai patvirtinti neatidėliotinas priemones.

13. Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnyje reglamentuojama valstybių narių kompetencija imtis neatidėliotinų priemonių:

„1. Jei valstybė narė oficialiai praneša Komisijai, kad būtina imtis neatidėliotinų priemonių ir nesiimama veiksmų pagal 69 ar 70 straipsnius, valstybė narė gali patvirtinti laikinąsias apsaugos priemones. Apie tai ji nedelsdama praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.

2. Komisija per 30 darbo dienų pagal 79 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą perduoda šį klausimą 79 straipsnio 1 dalyje nurodytam komitetui, kad nacionalinės laikinosios apsaugos priemonės galiojimas būtų pratęstas, ji būtų pakeista arba panaikinta.

3. Nacionalines laikinąsias apsaugos priemones valstybė narė gali taikyti tol, kol bus priimtos Bendrijos priemonės.“

*2. Direktyva dėl informacijos teikimo*

14. Direktyvos dėl informacijos teikimo 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta principinė pareiga pateikti informaciją apie techninius reglamentus:

„Laikydamosi 7 straipsnio, valstybės narės nedelsdamos pateikia Komisijai kiekvieno techninio reglamento projektą <…> Jos taip pat pateikia Komisijai pagrindimą, kodėl būtina priimti tokį techninį reglamentą, jei tos priežastys nėra aiškios iš projekto.

<…>

Kai dėl visuomenės sveikatos, vartotojų apsaugos arba aplinkos apsaugos techninio reglamento projektu siekiama apriboti cheminių medžiagų, preparatų ar gaminių pardavimą ar jų naudojimą, valstybės narės taip pat perduoda trumpą apžvalgą arba nuorodas į visus atitinkamus duomenis, susijusius su tomis medžiagomis, preparatais ar gaminiais, su žinomais ir esamais pakaitalais, kai tokia informacija gali būti prieinama, ir praneša apie numatomą priemonės poveikį visuomenės sveikatai ir vartotojų bei aplinkos apsaugai, kartu pateikdamos rizikos analizę, atitinkamai atliktą pagal principus, nurodytus Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006[4] XV priedo II.3 skyriaus atitinkamoje dalyje.

<…>“

4 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006, p. 1).

15. Direktyvos dėl informacijos teikimo 5 straipsnio 5 dalyje nustatomas santykis su pranešimu apie techninius reglamentus pagal kitus Sąjungos teisės aktus:

„Kai techninių reglamentų projektai sudaro dalį priemonių, apie kurias projekto stadijoje reikia pranešti Komisijai pagal kitą Sąjungos aktą, valstybės narės gali pranešti pagal tą kitą aktą, kaip nurodyta 1 dalyje, jeigu jos oficialiai nurodo, jog minėtas pranešimas taip pat yra pranešimas pagal šios direktyvos nuostatas.

Tai, kad Komisija nepareiškė nuomonės dėl techninio reglamento projekto pagal šią direktyvą, neturi prieštarauti bet kuriam sprendimui, kuris gali būti priimtas pagal kitus Sąjungos aktus.“

16. Direktyvos dėl informacijos teikimo 7 straipsnio 1 dalyje numatytos pareigos pateikti informaciją išimtys:

„5 ir 6 straipsniai netaikomi tiems valstybių narių įstatymams ir kitiems teisės aktams ar savanoriškiems susitarimams, kuriais valstybės narės:

a) <…>

b) <…>

c) naudojasi apsaugos sąlygomis, numatytomis privalomuose Sąjungos aktuose;

d) <…>“

### *B. Prancūzijos teisė*

17. Pagal *Code rural et de la pêche maritime* (Žemės ūkio ir jūrų žuvininkystės kodeksas) L. 253-8 straipsnio II dalį, kurio redakcija pakeista pagal *Loi du 8 août 2016 pour la reconquête de la biodiversité, de la nature et des paysages* (2016 m. rugpjūčio 8 d. Biologinės įvairovės, gamtos ir kraštovaizdžių įstatymas) 125 straipsnį, naudoti neonikotinoidus draudžiama:

„Nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. draudžiama naudoti augalų apsaugos produktus, kurių sudėtyje yra neonikotinoidų grupės veiklioji medžiaga ar veikliųjų medžiagų, ir sėklas, apdorotas šiais augalų apsaugos produktais.

<…>

Iki 2020 m. liepos 1 d. bendru žemės ūkio, aplinkos ir sveikatos apsaugos ministrų nutarimu gali būti taikomos nuo II dalies pirmoje ir antroje pastraipose nurodyto draudimo nukrypti leidžiančios nuostatos.

<…>“

18. *Décret nº 2018-675 du 30 juillet 2018 relatif à la définition des substances actives de la famille des néonicotinoïdes présentes dans les produits phytopharmaceutiques* (2018 m. liepos 30 d. Dekretas Nr. 2018-675 dėl neonikotinoidų grupės veikliųjų medžiagų, kurių yra augalų apsaugos produktų sudėtyje, apibrėžties, toliau – ginčijamas dekretas), priimtu remiantis minėto *Code rural et de la pêche maritime* (Žemės ūkio ir jūrų žuvininkystės kodeksas) L. 253-8 straipsnio II dalimi, į *Code rural et de la pêche maritime* įtrauktas D. 253-46-1 straipsnis, nustatantis draudžiamus neonikotinoidus:

„L. 253-8 straipsnyje nurodytos tokios neonikotinoidų grupės veikliosios medžiagos: acetamipridas, klotianidinas, imidaklopridas, tiaklopridas, tiametoksamas.“

## III. Faktinės aplinkybės ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą

19. Įvairios neonikotinoidų grupės veikliosios medžiagos naudojamos augalų apsaugai. 2004–2008 m. Komisija šiuo tikslu autorizavo šiuos neonikotinoidus: acetamipridą, tiaklopridą, klotianidiną, tiametoksamą ir imidaklopridą. Bent dar du neonikotinoidai, dinotefuranas ir nitenpiramas, taip pat naudojami kaip augalų apsaugos produktai, tačiau Sąjungoje paraiška dėl jų kol kas nebuvo pateikta ir jie nėra autorizuoti [5].

20. Dėl bitėms keliamos rizikos Komisija dar 2013 m. gegužės 24 d. Įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 485/2013 [6] apribojo klotianidino, tiametoksamo ir imidakloprido naudojimą, nors tam tikrais atvejais juos tebėra galima naudoti atvirame lauke [7].

21. 2016 m. Prancūzija priėmė minėtąjį *Loi du 8 août 2016 pour la reconquête de la biodiversité, de la nature et des paysages*, kuriuo nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. uždraudė naudoti augalų apsaugos produktus, turinčius neonikotinoidų grupės veikliosios medžiagos ar veikliųjų medžiagų, ir sėklas, apdorotas šiais augalų apsaugos produktais.

22. 2017 m. vasario 2 d. Prancūzijos vyriausybė Komisijai pranešė apie minėto ginčijamo dekreto projektą, remdamasi Direktyvos dėl informacijos teikimo 5 straipsniu [8], o ne Augalų apsaugos reglamento 71 straipsniu. Šiame pranešime Prancūzijos vyriausybė pateisino draudimą naudoti augalų apsaugos produktus, kurių sudėtyje yra neonikotinoidų grupės veiklioji medžiaga ar veikliųjų medžiagų, ir šiais produktais apdorotas sėklas, remdamasi keliais mokslo tyrimais. Šiais tyrimais „nustatytas didelis neonikotinoidų poveikis daugeliui aplinkos sektorių, netiksliniams organizmams, pavyzdžiui, bitėms, makrobestuburiams ar paukščiams“. Be to, Prancūzijos vyriausybė rėmėsi Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) tyrimu, kuriame „nustatyta grėsmė žmonių sveikatai (poveikis nervų sistemos vystymuisi)“.

23. 2017 m. rugpjūčio 3 d. atsakydama į pranešimą apie projektą Komisija, remdamasi Augalų apsaugos reglamentu, pareiškė, kad „pritaria Prancūzijos susirūpinimui dėl tam tikrų neonikotinoidų grupės veikliųjų medžiagų ir šių veikliųjų medžiagų keliamos grėsmės bitėms“. Ji taip pat pažymėjo, kad „EFSA paskelbė išvadas dėl šių trijų veikliųjų medžiagų, atkreipdama dėmesį į kitas galimas grėsmes, ragindama Komisiją apsvarstyti, ar reikia įgyvendinti kitus apribojimus“. Komisija nurodė į tuo metu vykusias klotianidino, tiametoksamo ir imidakloprido patvirtinimų peržiūros procedūras.

24. Vis dėlto 2018 m. pradžioje Komisija pagal Augalų apsaugos reglamento 20 straipsnio 1 dalį atnaujino neonikotinoido acetamiprido patvirtinimą dar 15 metų [9]. Konstatuojamosiose dalyse Komisija pažymėjo:

„(10) nustatyta, kad [Augalų apsaugos reglamento] 4 straipsnyje nustatytų patvirtinimo kriterijų yra laikomasi, kai bent vienas augalų apsaugos produktas, kurio sudėtyje yra acetamiprido, naudojamas pagal vieną ar kelias tipiškas paskirtis. Todėl tikslinga atnaujinti acetamiprido patvirtinimą;

5 ES – Pesticides database (https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=homepage&language=EN, žiūrėta 2020 m. gegužės 27 d.).

6 2013 m. gegužės 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 485/2013, kuriuo iš dalies keičiamos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 nuostatos dėl veikliųjų medžiagų klotianidino, tiametoksamo ir imidakloprido patvirtinimo sąlygų ir dėl draudimo naudoti augalų apsaugos produktais, kurių sudėtyje yra šių veikliųjų medžiagų, apdorotas sėklas ir jomis prekiauti (OL L 139, 2013, p. 12).

7 Šio teisės akto priėmimas yra 2018 m. gegužės 17 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Bayer CropScience ir kt. / Komisija* (T-429/13 ir T-451/13, EU:T:2018:280) ir susijusio apeliacinio skundo byloje *Bayer CropScience ir Bayer / Komisija* (C-499/18 P, OL C 381, 2018, p. 12) dalykas.

8 Procedūra 2017/39/F (France).

9 2018 m. sausio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/113, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką atnaujinamas veikliosios medžiagos acetamiprido patvirtinimas ir iš dalies keičiamas Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedas (OL L 20, 2018, p. 7).

(11) acetamiprido patvirtinimo atnaujinimo rizikos vertinimas grindžiamas nedideliu tipiško naudojimo paskirčių skaičiumi, tačiau dėl to neapribojamos augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra acetamipridо, leidžiamos naudojimo paskirtys. Todėl tikslinga neberiboti jo tik kaip insekticido naudojimo.“

25. Taigi Komisija, remdamasi vykstančia atnaujinimo procedūra, pagal Augalų apsaugos reglamento 17 straipsnio 1 dalį tiakloprido patvirtinimą pratęsė pirmiausia vieniems metams [10], vėliau dar vieniems [11], kol galiausiai nusprendė patvirtinimo nebeatnaujinti [12].

26. 2018 m. gegužės 29 d. Komisija, remdamasi Augalų apsaugos reglamento 21 straipsnio 3 dalimi, 49 straipsnio 2 dalimi ir 78 straipsnio 2 dalimi, nuo 2018 m. gruodžio 19 d. uždraudė naudoti imidaklopridą [13], klotianidiną [14] ir tiametoksamą [15], išskyrus kultūrinių augalų apdorojimą nuolatiniuose šiltnamiuose, kai kultūriniai augalai visą gyvavimo ciklą lieka tokiuose nuolatiniuose šiltnamiuose.

27. Kiekvieno įgyvendinimo reglamento 11 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad, „nenustačius tolesnių apribojimų, negalima atmesti galimybės, kad bitėms gali kilti tolesnė rizika. Atsižvelgiant į tai, jog reikia užtikrinti saugumo ir apsaugos lygį, atitinkantį aukštą gyvūnų sveikatos apsaugos lygį, kurį siekiama užtikrinti Sąjungoje, tikslinga uždrausti visas produktų naudojimo lauke paskirtis“.

28. Klotianidino ir tiametoksamo patvirtinimai šiuo metu yra pasibaigę [16].

29. Vis dėlto Prancūzija 2018 m. liepos 30 d. priėmė ginčijamą dekretą, pagal kurį nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. Prancūzijos valstybės teritorijoje buvo uždraustas bet koks penkių tuo metu Sąjungoje patvirtintų neonikotinoidų naudojimas. Komisijos duomenų bazėje Direktyvai dėl informacijos teikimo įgyvendinti šio dekreto tekstą galima rasti 2018 m. rugpjūčio 31 d. data [17].

30. Šią priemonę *Union des industries de la protection des plantes* (Augalų apsaugos pramonės sąjunga) apskundė *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija). Be kita ko, ji laikosi nuomonės, kad *Code rural et de la pêche maritime* (Žemės ūkio ir jūrų žuvininkystės kodeksas) L. 253-8 straipsnis, kurį įgyvendinant buvo priimtas nagrinėjamas dekretas, pažeidžia Augalų apsaugos reglamento nuostatas.

10 2018 m. kovo 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/524, kuriuo dėl veikliųjų medžiagų *Bacillus subtilis* (Cohn 1872) padermės QST 713, tolygios padermei AQ 713, klodinafopo, klopiralido, ciprodinilo, dichlorpropo-P, fosetilo, mepanipirimo, metkonazolo, metrafenono, pirimikarbo, *Pseudomonas chlororaphis* padermės MA 342, pirimetanilo, chinoksifeno, rimsulfurono, spinozado, tiakloprido, tiametoksamo, tiramo, metiltolkofoso, triklopiro, trineksapako, tritikonazolo ir ziramo patvirtinimo galiojimo pratęsimo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 540/2011 (OL L 88, 2018, p. 4).

11 2019 m. sausio 31 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/168, kuriuo dėl veikliųjų medžiagų *Bacillus subtilis* (Cohn 1872) padermės QST 713, *Bacillus thuringiensis* porūšio *Aizawai*, *Bacillus thuringiensis* porūšio *israeliensis*, *Bacillus thuringiensis* porūšio *kurstaki*, *Beauveria bassiana*, benfluralino, klodinafopo, klopiralido, *Cydia pomonella Granulovirus* (CpGV), ciprodinilo, dichlorpropo-P, epoksikonazolo, fenpiroksimato, fluazinamo, flutolanilo, fosetilo, *Lecanicillium muscarium*, mepanipirimo, mepikvato, *Metarhizium anisopliae var. Anisopliae*, metkonazolo, metrafenono, *Phlebiopsis gigantea*, pirimikarbo, *Pseudomonas chlororaphis* padermės MA 342, pirimetanilo, *Pythium oligandrum*, rimsulfurono, spinozado, *Streptomyces K61*, tiakloprido, metiltolkofoso, *Trichoderma asperellum*, *Trichoderma atroviride*, *Trichoderma gamsii*, *Trichoderma harzianum*, triklopiro, trineksapako, tritikonazolo, *Verticillium albo-atrum* ir ziramo patvirtinimo galiojimo pratęsimo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 540/2011 (OL L 33, 2019, p. 1).

12 2020 m. sausio 13 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/23, kuriuo, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką, nepratęsiamas veikliosios medžiagos tiakloprido patvirtinimo galiojimas ir iš dalies keičiamas Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedas (OL L 8, 2020, p. 8).

13 2018 m. gegužės 29 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/783, kuriuo dėl veikliosios medžiagos imidakloprido patvirtinimo sąlygų iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 540/2011 (OL L 132, 2018, p. 31).

14 2018 m. gegužės 29 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/784, kuriuo dėl veikliosios medžiagos klotianidino patvirtinimo sąlygų iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 540/2011 (OL L 132, 2018, p. 35).

15 2018 m. gegužės 29 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/785, kuriuo dėl veikliosios medžiagos tiametoksamo patvirtinimo sąlygų iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 540/2011 (OL L 132, 2018, p. 40).

16 *EU – Pesticides database* (https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=homepage&language=EN, žiūrėta 2020 m. gegužės 27 d.).

17 https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/en/index.cfm/search/?trisaction=search.detail&year=2017&num=39&fLang=FR&dNum=1

31. *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) šioje byloje pateikia Teisingumo Teismui tokius klausimus:

„1. Jeigu apie nacionalinę priemonę, kuria siekiama apriboti veikliųjų medžiagų naudojimą, oficialiai pranešta Komisijai remiantis Direktyvos (ES) 2015/1535 5 straipsniu, tačiau pateikiant informaciją, kuria remdamasi valstybė narė daro prielaidą, kad veiklioji medžiaga gali kelti rimtą pavojų žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai ir kad pagal galiojančius teisės aktus šio pavojaus sėkmingai išvengti galima tik valstybės narės taikomomis priemonėmis, pakankamai aiškiai pateikiant informaciją, kad Komisija negalėtų suklysti, pranešimo pagrindą siedama su Reglamentu Nr. 1107/2009, ar Europos Komisija šį pranešimą turi vertinti taip, kad jis pateiktas pagal šio reglamento 69 ir 71 straipsniuose nurodytą procedūrą, ir prireikus imtis papildomų pasirengimo nagrinėti bylą priemonių arba priemonių, kurios atitiktų ir šio teisės akto reikalavimus, ir šios valstybės narės išreikštą susirūpinimą?

2. Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar įgyvendinimo reglamentai 2018/783, 2018/784 ir 2018/785, kuriais nuo 2018 m. gruodžio 19 d. draudžiama naudoti tiametoksamą, klotianidiną ir imidaklopridą, išskyrus jų naudojimą nuolatiniame šiltnamyje viso jų gyvenimo ciklo laikotarpiu auginamiems augalams apdoroti, turi būti vertinami kaip priemonės, kurių imtasi reaguojant į 2017 m. vasario 2 d. Prancūzijos pateiktą prašymą apskritai uždrausti naudoti augalų apsaugos produktus, kurių sudėtyje yra neonikotinoidų grupės veiklioji medžiaga ar veikliųjų medžiagų, ir šiais produktais apdorotas sėklas?

3. Jeigu į pastarąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, kokių veiksmų gali imtis valstybė narė, kuri, remdamasi Reglamento Nr. 1107/2009 69 straipsniu, Komisijos paprašė imtis priemonių, kuriomis būtų ribojamas arba draudžiamas augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra neonikotinoidų grupės veiklioji medžiaga ar veikliųjų medžiagų, ir šiais produktais apdorotų sėklų naudojimas, jeigu Komisija tik iš dalies patenkina jos prašymą, apribodama ne visų, o tik trijų neonikotinoidų grupės veikliųjų medžiagų naudojimą?“

32. Rašytines pastabas šiais klausimais pateikė *Union des industries de la protection des plantes* (UIPP), *Union nationale de l'apiculture française* (Prancūzijos nacionalinė bitininkų sąjunga), *Syndicat national de l'apiculture* (Nacionalinis bitininkų susivienijimas), Prancūzijos Respublika ir Europos Komisija. Teisingumo Teismas nerengė žodinio bylos nagrinėjimo, nes šios rašytinės pastabos jam suteikė pakankamai informacijos.

## IV. Teisinis vertinimas

33. Prieš imantis nagrinėti 2017 m. vasario 2 d. Prancūzijos pranešimo teisinį kvalifikavimą ir įvairių Komisijos priemonių, kurių ji ėmėsi nuo 2018 m. pradžios, reikšmę reikia išaiškinti *Conseil d'État* prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

### *A. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškinimas ir priimtinumas*

34. Du pirmieji klausimai susiję su Komisijos pareigomis ir priemonėmis, o trečiasis – su galimais valstybės narės veiksmais po to, kai Komisija imasi priemonių. Tačiau nė vienas iš šių punktų nėra *Conseil d'État* nagrinėjamos bylos dalykas. Veikiau joje nagrinėjamas klausimas, ar Prancūzijos nustatyti platūs neonikotinoidų turinčių augalų apsaugos produktų ir šiais produktais apdorotų sėklų draudimai yra galiojantys. Todėl reikia nustatyti klausimų esminį elementą, kuris būtų svarbus sprendimui *Conseil d'État* nagrinėjamoje byloje priimti [18]. Tam pirmiausia reikėtų apibrėžti norminį pagrindą, išplaukiantį iš Augalų apsaugos reglamento. Paskui galima įvertinti UIPP prieštaravimus, grindžiamus prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinumu.

18 Žr., pavyzdžiui, 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *I.N.* (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 43 punktas).

*1. Valstybių narių apsaugos priemonių, susijusių su augalų apsaugos produktų naudojimu, norminis pagrindas*

35. Pagal Augalų apsaugos reglamento 13 ir 79 straipsnius Komisija kartu su iš valstybių narių atstovų sudarytu komitetu sprendžia dėl veikliųjų medžiagų patvirtinimo. Patvirtinant ginčijamus draudimus, visų penkių neonikotinoidų veikliųjų medžiagų patvirtinimai tebegaliojo, tiesa, trys galiojo su dideliais apribojimais.

36. Kadangi Augalų apsaugos reglamentą Sąjunga grindė ne SESV 192 straipsnyje įtvirtinta kompetencija aplinkos teisės srityje, Prancūzija negali pateisinti nagrinėjamų draudimų, laikydama juos griežtesnėmis apsaugos priemonėmis pagal 193 straipsnį.

37. Vis dėlto autorizuotų veikliųjų medžiagų pagrindu pagamintą augalų apsaugos produktą pagal Augalų apsaugos reglamento 28 ir paskesnius straipsnius dar turi autorizuoti ir atitinkama valstybė narė – tik paskui jį leidžiama pateikti rinkai ir naudoti šios valstybės teritorijoje. Augalų apsaugos reglamento 36 straipsnio 3 dalyje valstybėms narėms leidžiama rizikos mažinimo sumetimais apriboti augalų apsaugos produktų naudojimą arba atsisakyti juos autorizuoti, ypač tuo atveju, jei valstybei narei rūpi klausimai, susiję su žmonių ar gyvūnų sveikata arba aplinka.

38. Tiek, kiek Prancūzijos teisės aktu uždraudžiami neonikotinoidų turintys augalų apsaugos produktai, *prima facie* tai galėtų būti priemonė, kaip ji suprantama pagal Augalų apsaugos reglamento 36 straipsnio 3 dalį. Tačiau pagal šią nuostatą neleidžiama uždrausti pateikti rinkai sėklas, apdorotas kitose valstybėse narėse autorizuotais augalų apsaugos produktais. Be to, iš UIPP rašytinių pastabų matyti, kad kompetentinga Prancūzijos institucija neonikotinoidų pagrindu pagamintus augalų apsaugos produktus ir toliau autorizuoja pagal Sąjungos teisės nuostatas ir tik papildomai informuoja atitinkamas įmones apie nacionalinį draudimą juos naudoti. Neaišku, kokia reikšmė šiai praktikai tenka atsižvelgiant į Sąjungos teisės viršenybę.

39. Gali būti, kad dėl šios priežasties *Conseil d'État* klausia tik dėl Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies. Joje nustatyta, kad valstybė narė gali patvirtinti laikinąsias apsaugos priemones, jei oficialiai praneša Komisijai, kad būtina jų imtis, ir Komisija pati jų nesiima pagal 69 ar 70 straipsnius. Tokiu atveju ji nedelsdama praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.

40. Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Komisija per 30 darbo dienų perduoda šį klausimą kompetentingam komitetui, kad nacionalinės laikinosios apsaugos priemonės galiojimas būtų pratęstas, ji būtų pakeista arba panaikinta.

41. Galiausiai Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 3 dalyje valstybei narei leidžiama taikyti nacionalines laikinąsias apsaugos priemones, kol bus patvirtintos Sąjungos priemonės.

42. Taigi Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnyje numatyti keli žingsniai. Jeigu valstybė narė mato, kad būtina imtis veiksmų, ji pirmiausia privalo kreiptis į Komisiją ir suteikti Komisijai galimybę padėti jai išspręsti problemą. Tik tuomet, jeigu Komisija veiksmų nesiima, valstybė narė turi teisę pati imtis priemonių ir informuoti apie tai Komisiją ir kitas valstybes nares. Pastarosios Komisijos iniciatyva bendrame komitete turi nuspręsti, ar valstybės narės priemonės pagrįstos, ir šis sprendimas yra privalomojo pobūdžio [19].

43. Be to, Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje daroma nuoroda į veiksmus pagal 69 straipsnį rodo, kad neatidėliotinų priemonių būtinumą valstybė narė privalo grįsti šios nuostatos taikymo sąlyga. Šiame straipsnyje nustatyta, kad Komisija gali imtis priemonių, jei akivaizdu, kad dėl patvirtintos veikliosios medžiagos gali atsirasti didelė rizika žmonių ar gyvūnų

19 Žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Monsanto ir kt.* (C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553, 80 punktas) ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Fidenato ir kt.* (C-111/16, EU:C:2017:676, 41 punktas).

sveikatai arba aplinkai ir atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) (autorizuojant augalų apsaugos produktus) taikomų priemonių nepakanka, kad tokia rizika būtų tinkamai įveikta. Taigi imtis laikinųjų apsaugos priemonių valstybei narei leidžiama tik tada, kai įvykdyti šie reikalavimai [20]. Tiesa, prašyme priimti prejudicinį sprendimą šie reikalavimai neminimi, jame apsiribojama tik procedūriniais klausimais. Vis dėlto gali būti, kad *Conseil d'État*, gavęs atsakymą į savo prašymą, turės įvertinti, ar nacionalinės priemonės atitinka minėtuosius materialinės teisės reikalavimus [21].

*2. „Conseil d'État" klausimų aiškinimas*

44. Atsižvelgdamas į tai *Conseil d'État* pirmuoju klausimu siekia išsiaiškinti, ar Prancūzijos pranešimas apie neonikotinoidų draudimo projektą atitinka procedūrinius reikalavimus, keliamus pranešimui pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį (žr. toliau B dalį).

45. Antruoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar Komisijos įgyvendinimo reglamentai dėl įvairių neonikotinoidų yra Sąjungos veiksmai, kaip tai suprantama pagal 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, kurie užkerta kelią nacionalinių apsaugos priemonių, apie kurias pranešta, taikymui. Galiausiai trečiuoju klausimu patikslinamas antrasis klausimas, papildomai klausiant, ar nacionalinių apsaugos priemonių *dalys* gali likti galioti, jeigu priemonės, kurių ėmėsi Komisija, tik iš dalies išsklaido valstybės narės susirūpinimą, nes apriboja tik trijų iš penkių veikliųjų medžiagų naudojimą (dėl abiejų klausimų žr. toliau C dalį).

*3. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumas*

46. UIPP abejoja, ar prašymas priimti prejudicinį sprendimą priimtinas, teigdama, kad Prancūzijos teisės aktas yra ne laikinoji apsaugos priemonė, o ilgalaikė priemonė. Be to, kaip tvirtina UIPP, šis teisės aktas akivaizdžiai nėra neatidėliotinas, nes draudimas įsigaliojo praėjus dvejiems metams po įstatymo priėmimo. Todėl Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys negali būti taikomas.

47. Savo argumentais UIPP nori pasakyti, kad klausimai yra akivaizdžiai hipotetiniai, todėl nepriimtini, nes draudimas jokiu būdu negali būti laikomas laikinąja apsaugos priemone, kaip ji suprantama pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį. Vis dėlto šis prieštaravimas neįtikina.

48. Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje vartojama laikinųjų apsaugos priemonių sąvoka neriboja priemonės, kurios imtasi, formos. Veikiau nacionalinės apsaugos priemonės laikinumą sudaro tai, kad pagal 71 straipsnio 2 dalį ji nedelsiant patikrinama Komisijos ir galbūt pagal 71 straipsnio 3 dalį yra pakeičiama Sąjungos priemone.

49. Taip pat iš Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio neišplaukia, kad dėl delsimo priimant apsaugos priemones ši kompetencija tampa netaikoma. Tiesa, visų pirma versijoje prancūzų kalba vartojama neatidėliotinumo sąvoka, todėl ir versijoje vokiečių kalba vartojama sąvoka „Notfallmaßnahme" ar versijoje anglų kalba vartojama sąvoka „emergency measure" implikuoja tam tikrą skubumą, tačiau net ir esant būtinybei imtis skubių veiksmų vėlai patvirtintos priemonės nėra nepriimtinos vien todėl, kad jų galbūt galėjo būti imtasi anksčiau.

50. Taigi prašymas priimti prejudicinį sprendimas yra priimtinas.

20 Šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimą *Monsanto Agricoltura Italia ir kt.* (C-236/01, EU:C:2003:431, 106 ir paskesni punktai), 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Monsanto ir kt.* (C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553, 76 ir 77 punktai) ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Fidenato ir kt.* (C-111/16, EU:C:2017:676, 51–53 punktai).

21 Žr. 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Monsanto ir kt.* (C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553, 79 punktas) ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Fidenato ir kt.* (C-111/16, EU:C:2017:676, 38 punktas).

### *B. Dėl procedūrinių reikalavimų valstybei narei siekiant pasinaudoti Augalų apsaugos reglamento 71 straipsniu*

51. Pirmuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar Prancūzija atliko visus procedūrinius žingsnius, reikalingus norint pasinaudoti Augalų apsaugos reglamento 71 straipsniu, taigi, ar Prancūzija visų pirma atsiuntė Komisijai oficialų pranešimą.

#### *1. Oficialaus pranešimo sąvoka pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį*

52. Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje pirmiausia reikalaujama, kad valstybė narė oficialiai praneštų Komisijai apie neatidėliotinų priemonių būtinumą. Tiesa, yra argumentų, liudijančių, jog valstybės narės pranešime formaliai turi būti remiamasi neatidėliotina priemone, kaip ji suprantama pagal minėtą nuostatą. Tačiau toliau paaiškinsiu, kad, atsižvelgiant į lojalaus bendradarbiavimo principą, lemiamą reikšmę turi tai, ar dalyviai gali manyti, kad jų komunikacijos partneriai teisingai suprato atitinkamo pranešimo turinį.

53. 2017 m. vasario 2 d. Prancūzija kreipėsi į Komisiją su draudimą nustatančio teisės akto projektu, tačiau pranešimą atsiuntė pagal Direktyvos dėl informacijos teikimo procedūrą.

54. Komisija mano, kad toks pranešimas laikytinas pranešimu pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalį tik tuo atveju, kai valstybė narė aiškiai remiasi šiomis nuostatomis arba bent jau pamėgina paaiškinti, kad yra susiklosčiusios sąlygos taikyti neatidėliotiną priemonę Europos mastu. Be to, kaip teigia Komisija, pranešime turi būti aiškiai nurodyta, kad, jeigu nebus įvesta europinė priemonė, valstybė narė imsis vienašališkų veiksmų. Šių reikalavimų, Komisijos manymu, Prancūzijos pranešimas neatitinka.

55. Komisija nepateikia motyvų, kuriais remdamasi nustatė šiuos aukštus reikalavimus, viršijančius paprastą informacijos pateikimą. Tačiau nagrinėjamuose teisės aktuose galima rasti tokią nuomonę pagrindžiančių duomenų.

56. Pirma, Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje reikalaujama „oficialaus“ pranešimo.

57. Antra, Direktyvos dėl informacijos teikimo 7 straipsnio 1 dalies c punkte numatyta, kad 5 straipsnyje nustatyta pareiga pateikti informaciją netaikoma tiems valstybių narių įstatymams ir kitiems teisės aktams ar savanoriškiems susitarimams, kuriais valstybės narės naudojasi apsaugos sąlygomis, numatytomis privalomuose Sąjungos aktuose.

58. Nors Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio pavadinime, skirtingai nuo kai kurių kitų panašių normų, nėra sąvokos „apsaugos sąlyga“, savo turiniu ši nuostata atitinka SESV 114 straipsnio 10 dalyje pateiktą apsaugos sąlygų apibrėžtį. Todėl Direktyvos dėl informacijos teikimo 7 straipsnio 1 dalies c punkto taikymo tikslais ji laikytina apsaugos sąlyga.

59. Taigi šią nuostatą būtų galima aiškinti taip, kad informuoti Komisiją pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį valstybės narės gali ne vien atsiųsdamos Direktyvoje dėl informacijos teikimo nustatytą pranešimą.

60. Trečia, pagal Direktyvos dėl informacijos teikimo 5 straipsnio 5 dalį vietoj šioje direktyvoje numatyto pranešimo taip pat galima pateikti projektą teikiant Komisijai pranešimą pagal kitą Sąjungos aktą. Taigi, aiškinant siaurai, informacijos teikimas negali pakeisti pranešimo, nagrinėjamu atveju – pranešimo pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį. Veikiau atvirkščiai – remiantis šiuo reglamentu siunčiamas pranešimas galėtų pakeisti informacijos teikimą pagal direktyvą.

61. Kad minėtos nuostatos būti aiškinamos siaurai, galiausiai rodo tai, kad Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnyje numatytos vienašališkos apsaugos priemonės daro neigiamą poveikį vidaus rinkai. Todėl reikėtų kuo labiau vengti nesusipratimų naudojantis apsaugos sąlygomis. Kaip teisingai pažymi UIPP, todėl Teisingumo Teismas reguliariai pabrėžia, kad remtis apsaugos sąlygomis galima tik laikantis tam nustatytos procedūros [22].

62. Vis dėlto šiais samprotavimais remtis negalima.

63. Aiškinant oficialaus pranešimo požymį, išeities taškas turi būti tai, kad nei Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnyje, nei kitose jo nuostatose nėra nustatytų specifinių procedūrinių Komisijos informavimo taisyklių.

64. Veikiau Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnis yra konkreti ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto lojalaus bendradarbiavimo principo išraiška įgyvendinant teisėtus interesus, susijusius su augalų apsaugos produktais [23]. Todėl 71 straipsnį reikia aiškinti atsižvelgiant į šį principą.

65. ESS 4 straipsnio 3 dalies pirmame sakinyje aiškiai nurodyta, kad vadovaudamosi lojalaus bendradarbiavimo principu Sąjunga ir valstybės narės gerbia *viena kitą* ir *viena kitai* padeda, vykdydamos iš Sutarčių kylančias užduotis. Teisingumo Teismas dažnai pabrėžia valstybių narių įsipareigojimus lojaliai bendradarbiauti [24], tačiau jie taikomi ir Sąjungos institucijoms [25].

66. Taigi, viena vertus, valstybės narės, naudodamosi šia procedūra, privalo lojaliai bendradarbiauti su Komisija, kita vertus, ta pati pareiga taikoma ir Komisijai (bei kitoms valstybėms narėms). Tai taip pat reiškia, kad formalūs reikalavimai abiem pusėms turi būti keliami tik tiek, kiek to reikia norint užtikrinti veiksmingą bendradarbiavimą.

67. Taigi procedūriškai taikant Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnį svarbiausia yra ne išorinė pranešimo forma, o tai, ar dalyviai gali manyti, kad jų komunikacijos partneriai teisingai supranta jo turinį.

68. Atitinkamai turi būti aiškinamos ir Direktyvos dėl informacijos teikimo nuostatos. Jau vien pagal šios direktyvos norminį tikslą jos nėra skirtos nustatyti oficialaus pranešimo pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį reikalavimams. Veikiau Direktyvos dėl informacijos teikimo 7 straipsnio 1 dalies c punktas reiškia tik tai, kad Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatytas pranešimas *neprivalo* būti pateiktas remiantis šia direktyva. Tačiau remiantis šia direktyva pateikiamas pranešimas gali būti ir pranešimas pagal reglamentą. Direktyvos dėl informacijos teikimo 5 straipsnio 5 dalis patvirtina šį aiškinimą atsižvelgiant į lojalaus bendradarbiavimo pareigą. Pagrindinis šios nuostatos tikslas – paaiškinti, kad nereikia teikti kelių pranešimų, kol visiems dalyviams yra aišku, kokias funkcijas pranešimas atlieka.

69. Kilus abejonių, visiems dalyviams tenka atsakomybė išsklaidyti jas paaiškinimais arba užklausomis.

70. Taigi Komisija ir kitos valstybės narės negali teigti, kad joms liko abejonių, jeigu neuždavė klausimų toms abejonėms išsklaidyti.

22 Žr., pavyzdžiui, 1999 m. kovo 25 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-112/97, EU:C:1999:168, 62 punktas), 2002 m. spalio 22 d. Sprendimą *National Farmers' Union* (C-241/01, EU:C:2002:604, 60 punktas), 2005 m. kovo 10 d. Sprendimą *Tempelman ir van Schaijk* (C-96/03 ir C-97/03, EU:C:2005:145, 50 punktas), 2007 m. balandžio 17 d. Sprendimą *AGM-COS.MET* (C-470/03, EU:C:2007:213, 62 ir 63 punktai), 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Monsanto ir kt.* (C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553, 69 punktas) ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Fidenato ir kt.* (C-111/16, EU:C:2017:676, 32 punktas).

23 Žr. 2002 m. sausio 8 d. Sprendimą *van den Bor* (C-428/99, EU:C:2002:3, 47 punktas).

24 Žr., pavyzdžiui, 2005 m. birželio 16 d. Sprendimą *Pupino* (C-105/03, EU:C:2005:386, 42 punktas) ir 2019 m. spalio 31 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (C-395/17, EU:C:2019:918, 102 punktas).

25 1990 m. liepos 13 d. Nutartis *Zwartveld ir kt.* (C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, 17 punktas) ir 2002 m. spalio 22 d. Sprendimas *Roquette Frères* (C-94/00, EU:C:2002:603, 93 punktas), 2008 m. spalio 21 d. Sprendimas *Marra* (C-200/07 ir C-201/07, EU:C:2008:579, 41 punktas) bei 2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimas *Vokietija / Taryba* (C-600/14, EU:C:2017:935, 106 punktas).

71. Vis dėlto pirmiausia Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalimi besiremianti valstybė narė privalo imtis veiksmų išaiškinti savo valią ar ketinimus, jeigu mato, kad kitiems dalyviams dėl to kilo neaiškumų. Jeigu paaiškinimo ji nepateikia, tai reiškia, kad oficialaus pranešimo nebuvo.

72. Taigi pranešimas apie priemonę pagal Direktyvos dėl informacijos teikimo 5 straipsnį prilyginamas oficialiam pranešimui pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, jeigu valstybė narė gali manyti, kad Komisija jį taip ir suprato.

*2. Dėl nagrinėjamos bylos aplinkybių*

73. Jeigu *Conseil d'État* ar bent jau Prancūzija ir Komisija šioje byloje būtų pateikusios tikslesnės informacijos apie savo komunikaciją, Teisingumo Teismas galėtų dar labiau sukonkretinti šiuos kriterijus, atsižvelgdamas į nagrinėjamą bylą. Būtų buvę gerai, jeigu būtų buvęs pateiktas visas 2017 m. vasario 2 d. Prancūzijos pranešimo ir 2017 m. rugpjūčio 3 d. Komisijos atsakymo tekstas. Taip pat būtų buvę įdomu sužinoti, ar Prancūzija per Komisijos teisės aktų priėmimo procedūrą 2018 m. paaiškino, kad numatytus apribojimus laiko nepakankamais, todėl priims išsamesnius.

74. Kadangi Teisingumo Teismas tokios informacijos neturi, *Conseil d'État* turi išsiaiškinti šiuos klausimus ir tada įvertinti, ar Komisijos veiksmus, ypač jos 2017 m. rugpjūčio 3 d. atsakymą, Prancūzija galėjo suprasti taip, kad Prancūzijos pranešimą Komisija interpretavo kaip oficialų pranešimą, kaip jis suprantamas pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį. Jeigu šiuo klausimu Komisijai buvo likę abejonių, Prancūzija turėjo jas išsklaidyti ir tik paskui turėjo teisę patvirtinti šioje nuostatoje numatytas priemones, remdamasi savo pranešimu.

75. Vis dėlto Teisingumo Teismo turima informacija suteikia pagrindą daryti toliau nurodytas prielaidas.

76. Iš to, kaip prašyme priimti prejudicinį sprendimą aprašomas 2017 m. rugpjūčio 3 d. Komisijos atsakymas, matyti, kad ji visiškai suprato Prancūzijos susirūpinimą ir susiejo jį su Augalų apsaugos reglamentu. Gautą teisės akto, kuriuo Prancūzija planavo pradėti taikyti jau esamą nacionalinį neonikotinoidų draudimą, projektą Komisija taip pat turėjo suprasti taip, kad Prancūzija iš tiesų siekia priimti šį teisės aktą.

77. Tiesa, iš turimos informacijos nematyti, kad Komisija rėmėsi Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio taikymu. Be kita ko, nėra jokių duomenų apie Prancūzijos priemonių patikrinimą pagal 71 straipsnio 2 dalį, nors iš įrašo Direktyvos dėl informacijos teikimo duomenų bazėje matyti, kad Komisija buvo informuota po to, kai buvo priimtas draudimas, bet, ko gero, dar prieš jam įsigaliojant.

78. Šiuo aspektu gali būti svarbūs UIPP ir Komisijos teiginiai, kad Prancūzija nepakankamai paaiškino Komisijai, jog priemonių būtina imtis skubiai. Jeigu tai tiesa, Komisija vargu ar galėjo interpretuoti Prancūzijos pranešimą kaip pranešimą apie neatidėliotinų priemonių būtinumą.

79. Be to, Komisija teigia, kad Prancūzija savo pranešime neišnagrinėjo trijų neonikotinoidų naudojimo esamų ir numatomų apribojimų. Kadangi, kaip nustatyta Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje, valstybė narė privalo pranešti Komisijai, kad *būtina* imtis neatidėliotinų priemonių, galima būtų iš jos tikėtis paaiškinimo, kodėl atitinkamos Sąjungos priemonės yra nepakankamos.

80. Vis dėlto ir šiuo atžvilgiu pranešimui keliami reikalavimai turi būti proporcingi. Jeigu valstybė narė išdėstytų savo susirūpinimo pagrindus ir nurodytų platesnes apsaugos priemones, kurių ji siekia, to turėtų pakakti. Detalus esamų priemonių galimų spragų nagrinėjimas nėra reikalingas.

81. Ypač nereikia jau šiame etape pateikti išsamaus pagrindimo, kuris atlaikytų patikrinimą pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 2 dalį. Juk oficialus pranešimas pateikiamas dar prieš tikslų valstybės narės priemonių nustatymą ir jų patikrinimą, todėl motyvus dar galima papildyti per procedūrą kompetentingame komitete.

82. Tiesa, pagal lojalaus bendradarbiavimo principą galimas abejones Komisija turėtų išreikšti dar reaguodama į valstybės narės pranešimą. Tokia reakcija turėtų pereiti į dialogą apie pageidaujamų apsaugos priemonių būtinumą; toks dialogas Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnyje nėra aiškiai numatytas, tačiau gali būti naudingas koordinuotai procedūrai.

*3. Pranešimas apie Prancūzijos apsaugos priemones*

83. Papildomai pažymėtina, kad Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje taip pat reikalaujama, kad valstybė narė apie patvirtintas priemones nedelsdama praneštų kitoms valstybėms narėms ir Komisijai. Šis pranešimas yra labai svarbus, nes sudaro pagrindą atlikti patikrinimą pagal 71 straipsnio 2 dalį. Todėl manytina, kad jis yra nacionalinių apsaugos priemonių taikymo sąlyga [26].

84. Kadangi prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra jokios informacijos apie tai, *Conseil d'État*, jei reikės, turės patikrinti, ar Prancūzija pagal Direktyvą dėl informacijos teikimo pakankamai informavo Komisiją ir valstybes nares apie patvirtintas apsaugos priemones [27].

*4. Tarpinė išvada*

85. Apibendrinant į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: pranešimas apie priemonę pagal Direktyvos dėl informacijos teikimo 5 straipsnį prilyginamas oficialiam pranešimui pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, jeigu valstybė narė gali manyti, kad Komisija jį taip ir suprato. Ar taip yra pagrindinėje byloje, turės išsiaiškinti kompetentingas teismas, išsamiai įvertinęs komunikaciją tarp valstybės narės ir Komisijos.

## *C. Dėl Komisijos priemonių*

86. Antruoju ir trečiuoju klausimais siekiama išsiaiškinti, ar Komisijos įgyvendinimo reglamentai dėl įvairių neonikotinoidų yra Sąjungos veiksmai, kaip tai suprantama pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, kurie užkerta kelią nacionalinių apsaugos priemonių, apie kurias pranešta, taikymui.

87. Šie klausimai užduodami tik tuo atveju, jeigu būtų manytina, kad Komisijai buvo pateiktas oficialus pranešimas. Tačiau kadangi tai dar turės išsiaiškinti *Conseil d'État*, atrodo prasminga juos dėl visa ko išnagrinėti.

88. Minėtoje nuostatoje numatyta, kad jeigu Komisija nesiima veiksmų pagal 69 ar 70 straipsnius, valstybė narė gali patvirtinti laikinąsias apsaugos priemones.

26 Žr. visų pirma 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Monsanto ir kt.* (C-58/10–C-68/10, EU:C:2011:553, 72 ir 73 punktai), taip pat žr. 2002 m. sausio 8 d. Sprendimą *van den Bor* (C-428/99, EU:C:2002:3, 45–47 punktai), 2002 m. spalio 22 d. Sprendimą *National Farmers' Union* (C-241/01, EU:C:2002:604, 60 punktas), 2005 m. kovo 10 d. Sprendimą *Tempelman ir van Schaijk* (C-96/03 ir C-97/03, EU:C:2005:145, 50 punktas) ir 2007 m. balandžio 17 d. Sprendimą *AGM-COS.MET* (C-470/03, EU:C:2007:213, 62 ir 63 punktai).

27 Žr. šios išvados 29 punktą.

89. Neginčijama, kad Komisija nesiėmė jokių veiksmų pagal Augalų apsaugos reglamento 69 ar 70 straipsnius. Tiesa, laikotarpiu nuo 2017 m. vasario 2 d. Prancūzijos pranešimo iki ginčijamo dekreto priėmimo 2018 m. liepos 30 d. ji pagal kitas Augalų apsaugos reglamento nuostatas smarkiai apribojo trijų neonikotinoidų naudojimą, pratęsė vieno neonikotinoido patvirtinimą dar 15 metų ir laikinai pratęsė likusio neonikotinoido patvirtinimą vieniems metams [28].

90. Jeigu Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys būtų aiškinamas siaurai, šie veiksmai neturėtų reikšmės šioje nuostatoje įtvirtintiems Prancūzijos įgaliojimams, nes pagal šią nuostatą tik neatidėliotinos priemonės pagal 69 ar 70 straipsnius minimos kaip kliūtis valstybei narei imtis nacionalinių apsaugos priemonių.

91. Vis dėlto Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį ir šiuo aspektu reikia aiškinti taip, kad jis atitiktų lojalaus bendradarbiavimo principą. Be to, reikia atsižvelgti ir į reglamento tikslą suderinti teisės aktus. Todėl svarbu yra ne Komisijos veiksmų forma, o tik tai, ar ji imasi priemonių, kuriomis atsižvelgia į valstybės narės susirūpinimą. Vadinasi, ilgalaikės Sąjungos priemonės, skirtos atitinkamai rizikai pašalinti, yra kliūtis valstybėms narėms imtis nacionalinių priemonių.

92. Atsižvelgiant į tai, imidakloprido, klotianidino ir tiametoksamo naudojimo apribojimai laikytini Komisijos veiksmais, kaip jie suprantami pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį. Juk, kaip atitinkamai nustatyta trijų įgyvendinimo reglamentų 11 konstatuojamojoje dalyje, apribojimai grindžiami susirūpinimu dėl šių veikliųjų medžiagų saugumo.

93. Taigi 2017 m. vasario 2 d. Prancūzijos pranešimas, net jeigu jį ir reikėtų pripažinti pranešimu pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, negalėtų pateisinti nukrypimo nuo minėtų vėliau priimtų Komisijos priemonių.

94. Jeigu Prancūzija mano, kad ir šių apribojimų nepakanka, ši valstybė narė privalo vėl apie tai oficialiai pranešti, kaip numatyta Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje, taip dar kartą pradėdama šioje nuostatoje numatytą procedūrą. Komisija tuomet gautų progą užkirsti kelią neigiamam poveikiui, kurį rinkai turėtų vienašališkos Prancūzijos priemonės, arba sugriežtindama savo priemones, arba nesutikdama su Prancūzijos nuomone.

95. Prancūzijos priemonių skubumo motyvais negalima remtis ginčijant šį reikalavimą, nes šios priemonės buvo priimtos tik 2018 m. liepą, taigi praėjus dviem mėnesiams po Komisijos teisės aktų priėmimo. Per šį laiką tikrai buvo galima oficialiai informuoti Komisiją.

96. Vis dėlto galutinis acetamiprido patvirtinimo pratęsimas ir laikinas tiakloprido patvirtinimo pratęsimas rodo, kad dėl šių veikliųjų medžiagų Komisija nesiėmė jokių veiksmų, kurie atitiktų veiksmus pagal Augalų apsaugos reglamento 69 ir 70 straipsnius.

97. Laikiname tiakloprido patvirtinimo pratęsime nieko nepasakyta apie su šia veikliąja medžiaga susijusią riziką. Tai logiška, nes patvirtinimas buvo pratęstas remiantis vykstančia pratęsimo procedūra, per kurią ši rizika buvo tiriama.

98. O acetamiprido patvirtinimas, kaip nurodyta Įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/113 10 konstatuojamojoje dalyje, buvo atnaujintas remiantis išvada, kad Augalų apsaugos reglamento 4 straipsnyje nustatytų patvirtinimo kriterijų yra laikomasi. Taigi Komisija mano, kad ši veiklioji medžiaga neturi nei jokio kenksmingo poveikio žmonių sveikatai, nei jokio nepriimtino poveikio aplinkai. Tačiau šis sprendimas nėra atsakymas į Prancūzijos susirūpinimą.

28 Žr. šios išvados 24 ir paskesnius punktus.

99. Taigi į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti taip, kad vienašališkos valstybių narių priemonės pagal Augalų apsaugos reglamento 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį yra leidžiamos tik tuo atveju, jeigu Komisija po oficialaus pranešimo nesiima veiksmų, kad padėtų susirūpinimą išreiškusiai valstybei narei. Jeigu 2017 m. vasario 2 d. Prancūzijos pranešimas laikytinas oficialiu pranešimu, veikliųjų medžiagų imidakloprido, klotianidino ir tiametoksamo naudojimo apribojimai yra laikytini tokiais veiksmais. Tačiau acetamiprido patvirtinimo atnaujinimas ir laikinas tiakloprido patvirtinimo pratęsimas tokio poveikio neturi.

## V. Išvada

100. Taigi siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Pranešimas apie priemonę pagal Direktyvos (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarka, 5 straipsnį prilygintinas oficialiam pranešimui pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, jeigu valstybė narė gali manyti, kad Komisija jį taip ir suprato. Ar taip yra pagrindinėje byloje, turės išsiaiškinti kompetentingas teismas, išsamiai įvertinęs komunikaciją tarp valstybės narės ir Komisijos.

2. Vienašališkos valstybių narių priemonės pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 71 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį yra leidžiamos tik tuo atveju, jeigu Komisija po oficialaus pranešimo nesiima veiksmų, kad padėtų susirūpinimą išreiškusiai valstybei narei. Jeigu 2017 m. vasario 2 d. Prancūzijos pranešimas laikytinas oficialiu pranešimu, veikliųjų medžiagų imidakloprido, klotianidino ir tiametoksamo naudojimo apribojimai įgyvendinimo reglamentais (ES) 2018/783, 2018/784 ir 2018/785 yra laikytini tokiais veiksmais. Tačiau acetamiprido patvirtinimo atnaujinimas Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2018/113 ir laikinas tiakloprido patvirtinimo pratęsimas Įgyvendinimo reglamentu (ES) 2018/524 tokio poveikio neturi.